

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Inspektorát

Pardubice

Inspekční zpráva

Základní škola, Tuněchody, okres Chrudim

Tuněchody 4, 537 01 Chrudim

Identifikátor školy: 600 090 361

Termín konání orientační inspekce: 5. - 7. březen 2001

Čj.	101 091/01-5111
Signatura	oj1bu104

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Základní škola (dále jen ZŠ) v Tuněchodech pracuje jako neprávní subjekt málotřídní školy. Vyučování probíhá ve dvou třídách. Ve školním roce 2000/2001 jsou spojeny první se třetím ročníkem a druhý se čtvrtým ročníkem s celkovým počtem 24 žáků. Budova školy je starší, po rozsáhlých rekonstrukcích v pěkném stavu. Ve škole je umístěno jedno oddělení školní družiny a školní jídelna, obě jsou součástí ZŠ. Škola nemá vlastní prostory k výuce tělesné výchovy.

Ve škole se vyučuje podle vzdělávacího programu Základní škola čj. 16 847/96-2 schváleného MŠMT ČR.

HODNOCENÍ KVALITY VZDĚLÁVÁNÍ

Hodnocení kvality vzdělávání v 1. - 4. ročníku

Ve sledovaných předmětech český jazyk, matematika, prvouka a přírodověda odpovídá týdenní hodinová dotace učebnímu plánu přijatého vzdělávacího programu. Náplň učiva vycházela z učebních osnov, témata ve sledovaných hodinách navazovala na předcházející lekce a byla v souladu s předloženými tematickými plány jednotlivých vyučujících. V současné době není ve škole vzděláván integrovaný žák.

Hospitované hodiny byly vedeny třemi vyučujícími, z nichž pouze ředitel školy splňuje požadavek úplné odborné a pedagogické způsobilosti pro výuku na prvním stupni. Jedna z učitelek je důchodkyně, druhá má střední pedagogické vzdělání. Výuka vedená zkušenou důchodkyní zaručovala erudovaný pedagogický přístup k žákům. Chybějící způsobilost druhé učitelky byla v některých částech hodiny patrná. Výuka probíhala ve dvou dostatečně prostorných učebnách, které odpovídaly požadavkům psychohygieny. Každá učebna měla vytvořený koutek pro odpočinek žáků během přestávky, v jedné z nich byly umístěny tři počítače s výukovými programy určenými k prohlubování, upevňování a prověřování probíraného učiva především z českého jazyka a matematiky. Ve škole se nachází kabinet s nejrůznějším podpůrným názorným materiálem (nástěnné plakáty, obrazy, magnetické geometrické obrazce a další množství učebních pomůcek využívaných ve výchovně vzdělávacím procesu). Učebnice a učební texty použité v průběhu vyučování odpovídaly zvolenému vzdělávacímu programu. Všechny prostory chodeb i učebny byly vyzdobeny většinou žákovskými pracemi, obrazy a květinami, což působilo příjemným estetickým dojmem. Dominantní je nástěnná tabule u vchodu školy, která je z části věnována problematice zneužívání návykových látek, z části výtvarným pracem žáků školy.

Výukové cíle stanovené v úvodu hodin odpovídaly věku žáků, byl zohledňován aktuální stav třídy, žáci pracovali individuálním tempem. Organizační pokyny ve zhlédnutých vyučovacích hodinách byly jasné, struktura hodin byla metodicky pestrá a promyšlená. Učitelé takticky zařazovali do výuky prvky aktivního učení, což přispívalo k rozvoji logického myšlení. V úvodu hodiny matematiky byli žáci 2. a 4. ročníku pozitivně motivováni hrou na kytaru, bylo zopakováno a procvičeno množství příkladů zaměřených na praktické využití. Promyšleně se střídala samostatná a společná práce, žáci byli dostatečně zaměstnáni. Pro rychlejší žáky byly připraveny rozšiřující úkoly, každému ze čtvrtého ročníku byla dána možnost procvičení učiva na počítači. V českém jazyku bylo učivo průběžně aktualizováno, použité formy práce vytvářely prostor pro individuální projev žáků, vyjádření jejich zážitků a vzájemnou komunikaci. Při výkladu využívali učitelé mezipředmětové vztahy, žáci měli možnost pracovat individuálním tempem, jsou vedeni ke kooperaci. Výkon žáků byl pozitivně ovlivněn klidným a

taktním přístupem vyučujících. Jejich písemný projev je na náležité úrovni přiměřený věku. Kladem hodiny prvouky prvního ročníku bylo maximální využití názorných pomůcek, které se vztahovaly k probíranému tématu (příbor, talíře, prostřený stůl). Děti se aktivně hravými a soutěživými prvky sami podílely na průběhu hodiny, prožívaly radost z práce. Dílčím nedostatkem hodiny prvouky a přírodovědy ve druhém a čtvrtém ročníku byla skutečnost, že v úvodu učitelka zařadila soutěž na ověření znalostí z minulých lekcí, kde nebyla dostatečně jasně a jednoznačně stanovena pravidla hodnocení znalostí, což vedlo k částečné dezorientaci žáků. V průběhu hodiny chybělo motivační využití názorných pomůcek, mnoho času bylo věnováno práci s učebnicí (poměrně náročný samostatný výpisek z učebnice - čtvrtý ročník).

Většina hospitovaných hodin se vyznačovala nápaditým vedením ve snaze zaujmout všechny žáky. Prověřování a frontální opakování učiva bylo zařazováno v úvodu vyučovacích jednotek, klasifikace byla odůvodněná, odpovídala předvedenému výkonu. Velký důraz byl kladen na pozitivní motivační prvek pochvaly, který se nenásilnou formou prolínal do výuky.

Způsob komunikace mezi vyučujícími a žáky byl vstřícný, svědčil o velmi dobrých vztazích, žáci pracovali v nestresujícím prostředí. Chování žáků bylo bezprostřední, místy vyčkňování žáků narušovalo výuku. Tento fakt odpovídal stavu ve srovnatelném typu školy.

Kvalita vzdělávání ve výše uvedených předmětech je hodnocena jako velmi dobrá.

Výchovné předměty: hudební výchova, výtvarná výchova a tělesná výchova

Časová dotace sledovaných výchovných předmětů odpovídala učebnímu plánu deklarovaného vzdělávacího programu. Obsah učiva byl v souladu s učebními osnovami, výjimkou byla tělesná výchova (viz další pokračování v textu). Vypracované tematické plány zajišťují obsahovou návaznost. Cíle výuky byly stanoveny s ohledem na složení dětí ve třídách.

Hospitované předměty byly vyučovány dvěma učiteli s úplnou odbornou a pedagogickou způsobilostí a učitelkou bez odborné a pedagogické způsobilosti.

Výuka hudební výchovy ve všech ročnících probíhala ve třídách, stejně jako výtvarná výchova v 1. a 3. ročníku. Učitelé využívali dostupný názorný a didaktický materiál, k hudebnímu doprovodu kytaru a elektrofonické varhany, rytmické nástroje, k poslechu magnetofonové nahrávky a poslechové skladby na kompaktním disku vydané k učebnici 4. ročníku. Při výtvarné výchově měli žáci dostatek pracovního místa (každý seděl samostatně v lavici) a vlastní připravené pomůcky. Vzhledem k tomu, že škola nemá tělocvičnu byla hodina tělesné výchovy realizována v místní Sokolovně. Šatna i tělocvična není vytápěna, není prováděn ani pravidelný úklid. V tělocvičně bylo chladno (teploměr nebyl k dispozici), podlaha byla zaprášená. Prostorové podmínky umožňují pohybové vyžití (odpovídající rozměry pro sálové míčové hry). Vybavení pro výuku gymnastiky je základní (švédská bedna, šplhací tyč, lavička, ribstol). Za příznivého počasí využívají vyučující k výuce atletických disciplín sportovní areál obce.

Při hospitované hodině tělesné výchovy byly obě třídy (všechny ročníky) spojeny. Hodinu vedly dvě učitelky. Ta byla zaměřena na základní pohybovou přípravu a na soutěživé míčové hry. V metodickém vedení se vyučující střídaly. V úvodu pořadové, průpravné cviky i zvolené soutěživé přeběhy vedly k zahřátí organismu. V další části byl zařazen nácvik chytání míče a cvičení s kruhy. Vyučovací hodina měla promyšlenou organizaci, učitelky respektovaly individuální věkové i fyzické předpoklady žáků. V průběhu hodiny kladné hodnocení jednotlivců vedlo nejen k usměrňování chování, ale bylo i motivačním prvkem k podávání výkonů. Časté zařazování atletických disciplín do výuky a jejich výsledky jsou pro žáky stimulační k reprezentaci školy při zapojení se do soutěží malotřídních škol.

Kontrolou zápisů ve třídních knihách bylo zjištěno, že vzhledem k absenci vlastní školní

tělocvičny je za příznivých podmínek tělesná výchova často realizována venku, kde převažují atletické disciplíny. Tím nejsou naplňovány osnovy v plném rozsahu (nezařazování gymnastiky - přeskoky, akrobacie, hrazda, kladina), chyběla diferenciací výuky v jednotlivých ročnících.

Hudební výchova byla sledována ve všech ročnících. Jednalo se o opakování vědomostí a dovedností z předcházejících hodin a o výklad nového učiva. V dobře promyšlených a připravených hodinách byla psychická pohoda navozena pozitivním přístupem vyučujících k žákům a pěkným vztahem k nim. Pestrými formami práce a jejich střídáním s využitím adekvátních metod bylo zopakováno a procvičeno předchozí učivo. Průběžným pozitivním hodnocením byli žáci motivováni k aktivnímu spontánnímu zapojení do činností, byly respektovány individuální dispozice žáků. Zřetelná byla práce vyučujících s jednotlivými ročníky a diferencovanost požadavků dle osnov.

Struktura hodiny ve výtvarné výchově odpovídala cíli. Vyučující dávala jasné organizační pokyny, zvolená témata a techniky (v 1. ročníku charakteristika postav, využití plochy - malba vodovými barvami, ve 3. ročníku výtvarné vyjádření vjemů na základě četby, rozvoj fantazie a představ ve výtvarném vyjádření - kresba tuší kolorovaná barvami), byly žákům srozumitelné a přiměřeně náročné. Žáci byli k práci dostatečně motivováni, vyučující vhodně volenými otázkami vedla děti k přemýšlení, dokázala poradit. Průběžným kladným hodnocením podněcovala k dokončení práce. Její vyrovnaný a profesní projev vedl k celkové tvůrčí atmosféře ve třídě.

Ve všech zhlédnutých hodinách pedagogové svojí přirozenou autoritou, vlastním srozumitelným projevem a respektováním individuálních věkových zvláštností žáků přirozeně rozvíjeli komunikativní dovednosti, podněcovali v dětech zájem o získávání nových poznatků a dovedností. Průběžně hodnotili výkony, oceňovali snahu a pokrok.

Kvalita vzdělávání ve všech sledovaných výchovných předmětech je hodnocena jako velmi dobrá.

Hodnocení kvality vzdělávání

Na základě hodnocení zjištěných skutečností ve sledovaných předmětech je celkově kvalita výuky velmi dobrá.

HODNOCENÍ KVALITY ŘÍZENÍ

Ředitel školy je ve funkci od roku 1993. Vzhledem k jeho dlouhodobé pracovní neschopnosti (dle ústního sdělení od července 2000 do 19. února 2001) byla činnost školy posuzována na základě předložených podkladů z části zpracovaných pověřenou zastupující ředitelkou, z části stávajícím ředitelem školy.

Koncepční záměry školy byly vypracovány po nástupu ředitele z pracovní neschopnosti. V souvislosti s perspektivou rozvoje školy v dalším (přibližně tří letém) období byly stanoveny základní priority. Koncepce reaguje na demografický vývoj, materiální vybavení a výběr perspektivního odborně a pedagogicky způsobilého učitele.

Roční plán, ani hlavní úkoly, které by charakterizovaly celoroční práci školy, jak v oblasti vzdělávací, tak i v řídicí ve školním roce 2000/2001 nebyly předloženy. V současné době se nepovinné předměty ve škole neučí, žáci mohou navštěvovat některé kroužky např. anglického jazyka, hudebně pohybový.

Organizační struktura je dána dokumentem Povinnosti žáků, Povinnosti pedagogických

pracovníků a Režimem školy. V dokumentu Povinnosti žáků jsou stanovena pravidla, která nejsou v plném rozsahu s § 15 vyhlášky č. 291/1991 Sb., o základní škole ve znění pozdějších předpisů. V jednotlivých bodech jsou uvedeny pouze povinnosti, nikoliv i práva žáků, chybí zařazení ustanovení zaměřené k prevenci zneužívání návykových látek podle pokynu MŠMT čj. 16 227/96-22. Režim školy byl ředitelem vypracován v roce 1999, dále nebyl aktualizován. Rozvrhy hodin tříd v době konání inspekce neodpovídaly aktuálnímu stavu (jména vyučujících jednotlivých předmětů uvedených v rozvrhu se neshodovala se skutečností).

Vzhledem k malému počtu pedagogických pracovníků ředitel neustanovil poradní orgány ve škole. Jediným poradním orgánem ve škole je pedagogická rada. Obsah jednání je zdokumentován na volný list papíru, absentuje záznam případných diskusí, závěrů a kontroly zadaných úkolů. Ředitel školy konzultuje při každodenním styku se všemi zaměstnanci školy aktuální problematiku týkající se jak organizačních záležitostí, tak i vlastního vyučovacího procesu. Pedagogičtí pracovníci i provozní pracovnice mohou při individuálních pohovorech vznášet připomínky a náměty, které ředitel školy respektuje. Aktuální informace jsou předávány neodkladně, informace trvalého charakteru mají své místo na nástěnce v ředitelně, stejně jako nabídka vzdělávacích akcí pro učitele. Rodiče žáků jsou pravidelně informováni o prospěchu a chování svých dětí prostřednictvím notýsků a žákovských knížek. Po vzájemné dohodě jsou 4x ročně uskutečněny schůzky vyučujících s rodiči. Osobní data jsou zajištěna před možností případného zneužití.

Všechny doložené dokumenty vydávané školou a povinná dokumentace školy, jsou opatřeny podlouhlým razítkem, které neodpovídá Rozhodnutí o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení s účinností od 1. září 1999. Tato skutečnost není v souladu s § odst. 3 a 4 vyhlášky MŠMT ČR č. 291/1991 Sb., o základní škole, ve znění pozdějších předpisů.

Povinná dokumentace školy je vedena v souladu s ustanovením § 38a zákona č. 29/1984 Sb., o soustavě základních a středních škol, ve znění pozdějších předpisů. Kontrolou zápisů v třídních knihách bylo zjištěno, že jsou použity pro každou třídu rozdílné formuláře třídních knih, což vede k nesourodým informacím o organizaci a průběhu vyučování.

K informovanosti veřejnosti slouží výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 1999/2000. Poskytuje údaje o výsledcích vzdělávání a mimoškolních aktivitách, ale chybí informace o pracovnících školy, jejich kvalifikaci, praxi a způsobilosti. Dále výroční zpráva nebyla prokazatelným způsobem projednána a schválena pracovníky školy. Tyto skutečnosti nejsou v souladu s § 17e odst. 2 c a s § 17g zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství ve znění pozdějších předpisů, což snižuje její vypovídající hodnotu.

Škola se prezentuje na veřejnosti akcemi, které sama pořádá, případně na kterých se podílí (Den otevřených dveří, exkurze, výlety, soutěže). Každoroční sběr léčivých bylin a starého papíru se stal tradicí.

Vzhledem k tomu, že se jedná o malou školu, vychází styl vedení jednotlivých pracovníků z každodenních osobních kontaktů. Ve škole není zatím stabilizován kádr pedagogických pracovníků, který by zabezpečoval několikaletou znalost žákovských kolektivů a styl práce pedagogů navzájem. Ředitel školy preferuje operativní a flexibilní způsob vedení, snaží se vytvářet podmínky pro uplatnění tvořivosti a iniciativu pracovníků. Systém hmotného hodnocení vychází z reálného stavu odměňování ve státním školství. Kritéria, která ovlivňují pohyblivé složky platu jsou pracovníkům známa.

Ředitel školy pojímá kontrolní činnost jako komplexní činnost bez prostorového a časového ohraničení. Těžištěm jsou rámcově naplánované hospitace, z nichž si vede záznamy a výsledky projednává s jednotlivými vyučujícími. Vzhledem k dlouhodobé pracovní neschopnosti je

prozatím nízká četnost provedených hospitací. Pravidelně je kontrolováno vedení pedagogické dokumentace, operativně provoz ve školní budově. Z učiněných zjištění jsou vyvozovány příslušné závěry.

Hodnocení kvality řízení

Jednotlivé sledované oblasti řízení školy, tj. plánování a organizování mají citelně slabá místa, jejich kvalita je pouze vyhovující. Vedení a motivování pracovníků i kontrolní mechanismy mají pozitiva i negativa přibližně v rovnováze, proto jsou uvedené jevy hodnoceny jako průměrné.

Celkově je hodnocení kvality řízení školy průměrné.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- Rozhodnutí o zařazení do sítě škol, předškolních a školských zařízení čj. 1387/99 ze dne 1. září 1999
- Inspekční zpráva čj. O-10-01/9697-120 ze dne 16. května 1997
- Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 1999/2000
- Režim školy bez udání data
- Povinnosti žáků bez udání data
- Záписy z pedagogických rad za školní roky 1999/2000 a 2000/2001
- Koncepční plán rozvoje školy zpracovaný v únoru 2001, bez udání data
- Rozvrhy hodin hospitovaných tříd na školní rok 2000/2001
- Třídní knihy, třídní výkazy, katalogové listy
- Výběr žákovských knížek a sešitů v hospitovaných třídách
- Tematické plány učiva v hospitovaných předmětech
- Kniha úrazů

ZÁVĚR

Pozitiva:

- Důraz na individuální přístup k žákům ve všech oblastech výchovně vzdělávací práce
- Profesionální a vstřícný přístup zkušené učitelky k dětem obohacený o praktické zkušenosti

Negativa:

- Doposud přetrvává absence časového určení u dokumentů vydávaných školou (viz závěry z inspekční činnosti v roce 1997)
- Nízká vypovídací hodnota zápisů z pedagogických rad
- Přetrvávající nedostatečné zázemí pro výuku tělesné výchovy

Při inspekční činnosti nebylo zjištěno ve sledovaných oblastech neefektivní využívání finančních prostředků přidělených ze státního rozpočtu vzhledem k účelu jejich poskytnutí a vzhledem ke schváleným učebním dokumentům.

Na základě zjištěných skutečností z inspektovaných oblastí vyplývá, že kvalita vzdělávání a činnost řízení školy je v souhrnu průměrná.

Ve srovnání se zjištěními v rámci inspekce zaměřené na úroveň a výsledky výchovně vzdělávací činnosti ve školním roce 1996/97 je činnost školy v současné době v této oblasti neměnná.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Školní inspektorky	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. Zuzana Hamanová	Mgr. Zuzana Hamanová, v.r.
Členka týmu	Věra Truncová	Věra Truncová, v.r.

V Chrudimi dne 18. dubna 2001

Datum a podpis ředitele školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: .30.duben 2001.....

Razítko

Ředitel školy	Podpis
Jiří Dvořák	Jiří Dvořák, v.r.

Předmětem inspekce bylo dílčí zhodnocení činnosti školy dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů.

Dle § 19 odst. 7 téhož zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Posouzení jevů

Plní, je v souladu	Dodržuje, čerpá účelně, efektivně
Neplní, není v souladu	Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně

Hodnoticí stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	<i>Zcela mimořádný, příkladný</i>
Velmi dobrý	<i>Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň</i>
Průměrný	<i>Negativa a pozitiva téměř v rovnováze, průměrná úroveň</i>
Pouze vyhovující	<i>Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa</i>
Nevyhovující	<i>Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.</i>

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Příslušný orgán státní správy (samosprávy): OÚ - ref. školství	01-05-11	101 131/01-5111
Zřizovatel:	01-05-11	101 132/01-5111
Rada školy:	--	--

Připomínky ředitele školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
10. květen 2001	101 130/01-5111	Připomínky byly podány